

Meddelande om EU och Arktis

Sammanfattning

I utlåtandet redovisar utskottet för riksdagen resultatet av sin granskning enligt 10 kap. 4 § riksdagsordningen av kommissionens meddelande till Europaparlamentet och rådet om Europeiska unionen och Arktis, KOM (2008) 763.

I meddelandet redovisas EU:s förhållande till, betydelse för och intressen i Arktis. Meddelandet innehåller förslag till strategiska mål för politikområden där EU:s agerande har betydelse för utvecklingen i Arktis eller där utvecklingen i Arktis har betydelse för EU samt förslag till närmare 50 enskilda åtgärder.

Kommissionen anger tre centrala strategiska målsättningar för EU:s förhållande till Arktis:

- Skydda och bevara Arktis i samverkan med dess befolkning.
- Främja hållbar resursanvändning.
- Bidra till förbättrade multilaterala styrformer för Arktis.

Meddelandet föreslår strategiska mål och enskilda åtgärder som avses vidtas av medlemsstaterna och institutionerna i syfte att minska effekterna av klimatförändringar och mänskliga aktiviteter i Arktis, ge ett systematiskt och koordinerat svar på snabbt uppkommande utmaningar, utgöra ett första steg mot en arktisk politik för EU samt bidra till genomförandet av unionens integrerade havspolitik.

I likhet med regeringen stöder utskottet ansträngningarna att utforma en sammanhållen Arktispolitik för EU. Kommissionens meddelande kan mot den bakgrunden välkomnas som ett första steg. De strategiska mål som anges i meddelandet är bra och torde kunna finna ett brett stöd bland samtliga EU:s medlemsstater.

I utlåtandet finns en motivreservation.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Utskottets granskning	5
Reservation	12
EU och Arktis – motiveringen (v, mp)	12
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	13

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

EU och Arktis

Riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna.

Reservation (v, mp) – motiveringen

Stockholm den 13 oktober 2009

På utrikesutskottets vägnar

Urban Ahlin

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Urban Ahlin (s), Gustav Blix (m), Carina Hägg (s), Anne-Marie Pålsson (m), Kerstin Lundgren (c), Kent Härstedt (s), Kenneth G Forslund (s), Walburga Habsburg Douglas (m), Kerstin Engle (s), Holger Gustafsson (kd), Hans Linde (v), Carin Runeson (s), Rosita Runegrund (kd), Mats Sander (m), Kent Olsson (m) och Max Andersson (mp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Den 20 november 2008 presenterade kommissionen meddelandet om Europeiska unionen och Arktis, ”The European Union and the Arctic Region”. EU-kommissionens meddelande (KOM(2008) 763) om EU och Arktis inkom till riksdagen den 25 november 2008. Allmänna rådet välkomnade meddelandet i december 2008 och såg fram emot att granska förslagen närmare under första halvåret 2009.

Vid utskottets sammanträde den 22 januari 2009 beslutade utskottet att begära information från Regeringskansliet.

Efter samråd med gruppledarna har talmannen fattat beslut om hänvisning av meddelandet till utrikesutskottet för granskning enligt 10 kap. 4 § riksdagsordningen (prot. 2008/09:88, fredagen den 20 mars 2009).

Regeringskansliet har den 10 juni överlämnat faktapromemoria 2007/08: 127 till riksdagen.

Utskottets granskning

Kommissionens meddelande

Meddelandet redovisar EU:s förhållande till, betydelse för och intressen i Arktis. Det innehåller förslag till strategiska mål för politikområden där EU:s agerande har betydelse för utvecklingen i Arktis eller där utvecklingen i Arktis har betydelse för EU samt förslag till närmare 50 enskilda åtgärder.

Kommissionen anger tre centrala strategiska målsättningar för EU:s förhållande till Arktis:

- Skydda och bevara Arktis i samverkan med dess befolkning.
- Främja hållbar resursanvändning.
- Bidra till förbättrade multilaterala styrformer för Arktis.

Meddelandet föreslår strategiska mål och enskilda åtgärder som bör vidtas av medlemsstaterna och institutionerna i syfte att minska effekterna av klimatförändringar och mänskliga aktiviteter i Arktis, ge ett systematiskt och koordinerat svar på snabbt uppkommande utmaningar, utgöra ett första steg mot en arktisk politik för EU samt bidra till genomförandet av unionens integrerade havspolitik.

Rättslig grund

Kommissionens meddelande innehåller inga konkreta förslag med rättslig grund. Förslaget kommer att behandlas genom rådsslutsatser. Rådsslutsatser antas med enhällighet i Europeiska unionens råd. Kommissionens meddelande förväntas ligga till grund för rådsslutsatser vid allmänna rådets möte i oktober eller november 2009.

Faktapromemorian

Av faktapromemoria 2008/09:127 framgår att regeringen välkomnar kommissionens meddelande. Det är hög tid att EU uppmärksammar de stora förändringar som pågår i Arktis och tar hänsyn till utvecklingen i Arktis vid interna överväganden om utformningen av åtgärder inom politikområden som berör Arktis. Sverige stöder ansträngningarna att utforma en sammanhållen Arktispolitik för EU.

Regeringen välkomnar kommissionens meddelande och anser det angeläget att EU beaktar och ägnar särskild uppmärksamhet åt de unika förhållanden som råder i Arktis. Meddelandet behandlar ett flertal politikområden, men det är inte heltäckande utan redovisar frågor med anknytning till Arktis som kommissionen hittills har kommit i kontakt med.

Av faktopromemorian framgår att de folkrättsliga realiteterna i Arktis behöver hållas i beaktande. Det arktiska området består av såväl land som hav. Det är väsentligt att framhålla dels att en del av de arktiska landområdena ligger inom EU:s gränser (i Finland och Sverige), dels att övriga Arktis utgör EU:s närområde i norr. Grönland är en del av Danmark men utträdde ur EU år 1985.

Det är, enligt regeringen, positivt att kommissionen har valt en ambitiös och bred ansats där man accepterat definitionen av Arktis som området norr om polcirkeln, vilket omfattar både land- och havsområden där de åtta arktiska staterna i olika omfattning har suveränitet eller funktionell jurisdiktion.

I meddelandet negligeras de folkrättsliga realiteter som innebär att de fem arktiska strandstaterna runt Norra Ishavet har legitima rättigheter och skyldigheter i detta arktiska havsområde. Det finns åtta arktiska stater, varav fem är strandstater runt Norra Ishavet. En stor del av Arktis består av havsområden och havsbottenområden över vilka dessa stater har funktionell jurisdiktion som i många fall konkurrerar eller kan komma att konkurrera med icke-strandstaters legitima intressen.

Det finns ur folkrättslig synpunkt inget att erinra mot de tre centrala strategiska målsättningar som anges i kommissionens meddelande. I faktopromemorian framhålls att de argument och fakta samt den terminologi som de baseras på bör förtydligas och preciseras.

Regeringen noterar att meddelandet visserligen genomgående refererar till "Arktis", men ändå främst behandlar förhållanden som rör havsområden och att de arktiska landområdena ges en marginell behandling. Meddelandet säger t.ex. inget om utvecklingen inom areella näringar som jord- och skogsbruk, rennäring, gruvbrytning och mineralutvinning på land. Meddelandet borde också kunnat vara mer konkret avseende naturskydd av landområden och bevarandet av biologisk mångfald.

Meddelandet nämner inte att det finns ett utvecklat regionalt samarbete mellan län och provinser, parlament och icke-statliga organ och mellan andra aktörer i Arktis. Inte heller det livaktiga samarbete som utvecklats mellan urfolken i Arktis eller det omfattande akademiska forskningssamarbete som sedan länge pågår i regionen och vars rötter går tillbaka till 1800-talets polarforskningsexpeditioner uppmärksammas.

Inte heller redovisas förekomsten av viktiga regionala och bilaterala överenskommelser som bl.a. Spetsbergenfördraget och Isbjörnsöverenskommelsen samt resurshanteringsavtal och fiskeförvaltningsregimer som reglerar enskilda specifika förhållanden i Arktis.

Isavsmältningen i Norra Ishavet öppnar, enligt regeringen, nya möjligheter för transport, mineralutvinning och annan näringsverksamhet. Dessa ändrade förutsättningar påverkar den geostrategiska dynamiken i Arktis och kan ha konsekvenser för internationell stabilitet och för europeiska säker-

hetsintressen. Nya ekonomiska möjligheter och åtföljande konsekvenser för miljö och befolkning i Arktis tilldrar sig ökad uppmärksamhet. Denna utveckling medför ett ansvar för EU att motverka att situationer uppstår där Arktis kan bli ett säkerhetspolitiskt spänningsområde. Det är väsentligt att unionen tar detta ansvar och formulerar sitt intresse för och sitt engagemang i Arktis i ljuset av ett sådant ansvar.

Regeringen anser att de strategiska mål som anges i meddelandet är bra och att dessa borde kunna stödjas av samtliga medlemsstater. Många av de enskilda åtgärdsförslagen är emellertid kortfattade och kan öppna för olika tolkningar av vad de egentligen innebär.

Regeringen välkomnar att kommissionen aviserar en proaktiv hållning och avser verka för förbättrad tillämpning av befintliga regionala och multilaterala regelverk, i synnerhet FN:s havsrättskonvention (UNCLOS) och ett mer konsekvent genomförande av rekommendationer och riktlinjer som utarbetas i Arktiska rådet, samt att man inte utesluter att befintliga internationella regelverk kan behöva kompletteras. Kommissionen och EU:s medlemsstater kan spela en roll i detta arbete, både inom Arktiska rådet och i andra forum.

Att stärka regleringen av fisket och förhindra oreglerat fiske i nya områden är av särskild vikt.

Det är positivt att meddelandet särskilt lyfter fram behovet av att förbättra ekosystembaserad förvaltning av den marina miljön och behovet av att tillämpa miljökonsekvensbeskrivningar innan beslut fattas.

Klimatförändringarna i Arktis är inte bara ett hot mot den arktiska miljön och invånarna i Arktis, utan medför också globala konsekvenser. En kraftfull klimatpolitik i EU och insatser för klimatanpassning i Arktis, inklusive för att skydda den biologiska mångfalden, måste därför – enligt vad som framkommer i faktapromemorian – vara centrala delar av EU:s arktiska politik.

I avsnittet om fossila bränslen kunde meddelandet också tydligare ha framhållit att ökad utvinning av olja och gas i Arktis leder till ökade utsläpp av växthusgaser som påskyndar de globala klimatförändringarna. Även i avsnittet om transporter saknas uttalade referenser till att ökade utsläpp av luftföroreningar förvärrar klimatförändringarna. Meddelandet kunde också tydligare ha klargjort att orsakerna till den snabba försämringen av Arktis miljö snarast står att finna i källor som inte befinner sig i Arktis utan utanför, och att dessa således måste elimineras för att rädda Arktis miljö.

Regeringen noterar att meddelandet välkomnar det avtal om gränsöverskridande räddningssamarbete i Barentsregionen som ingicks i december 2008 mellan Finland, Norge, Ryssland och Sverige.

Regeringen välkomnar kommissionens stöd för principen om havens frihet och för öppen och oskadlig genomfart i de nya farleder och havsområden som kan komma att öppnas i Arktis samt kommissionens klara stöd för

aktivt arbete inom ramen för Internationella sjöfartsorganisationen (IMO) för att stärka de internationella regelverken för sjösäkerhet i arktiska farvattnen. Regeringen stöder även kommissionens arbete att tillsammans med Europeiska rymdorganisationen undersöka möjligheten att upprätta ett satellitnavigeringssystem för bättre övervakningsmöjligheter, snabbare ingripanden i nödsituationer och säkrare sjöfart i Arktis.

Det är positivt att meddelandet förordar ett starkt stöd för arktisk forskning, särskilt behovet av att säkerställa ett långsiktigt arv efter ”Internationella polaråret 2007–2008”, IPY. Förslaget om satsning på infrastruktur för polarforskning är välkommet. Regeringen ser dock inget behov av en EU-finansierad ny forskningsisbrytare utan skulle föredra att övriga medlemsstater i större utsträckning utnyttjade den svenska forskningsisbrytaren ”Oden” för forskningsexpeditioner i Norra Ishavet.

Kommissionen uttalar sin avsikt att medverka i fullföljandet av arbetet med ”Sustaining Arctic Observing Networks” (SAON). Meddelandet indikerar även kommissionens avsikt att stödja arbetet med övervakning och destruktion av farliga kemikalier i Arktis och insatser för att minska spridningen av föroreningar. Regeringen välkomnar kommissionens avsikt att utveckla sitt engagemang i denna del.

Regeringen stöder kommissionens beslut att söka permanent observatörsstatus i Arktiska rådet, AR. Kommissionen skulle via AR-arbetet kunna öka sin insikt om och förståelse för hur de arktiska staterna och befolkningarna i Arktis, inklusive urfolken, ser på utvecklingen i regionen och på de faktiska problem och omständigheter som råder där. Kommissionen kan också bidra med finansiellt stöd och teknisk expertis inom berörda politikområden genom att ta aktiv del i det konkreta panarktiska regionala samarbetet i AR:s arbetsgrupper. Europeiska miljöbyråns arbete är särskilt relevant i sammanhanget. Vid AR:s utrikesministermöte i april 2009 i Tromsø godkändes inte kommissionens ansökan om permanent observatörsstatus. Diskussionen om observatörernas roll inom AR kommer att fortsätta under ledning av det nya danska AR-ordförandeskapet.

Mot denna bakgrund är det viktigt att kommissionen och EU:s medlemsstater ökar sin förståelse för verkligheten i de arktiska områdena. Särskilt betydelsefull är kunskap om nyttjande av inhemska naturresurser som bl.a. utgör en del av arktisk kulturtradition och är en förutsättning för tillgång till närproducerade livsmedel. Vad gäller nyttjandet av marina däggdjur finns krav från många länder att omfattningen av nyttjandet av dessa djur ska anpassas efter kulturella och sociala normer i andra delar av världen. Detta har bl.a. tagit sig konkreta uttryck i en marginalisering av jakten på valar och sälar. Det är viktigt att öka upplysningen om arktiska förhållanden och villkor så att problem av denna typ kan undvikas.

Kommissionens och gemenskapens agerande i olika internationella forum i frågor som berör Arktis bör vara samstämmigt med målen för EU:s Arktispolitik. Detta gäller framför allt inom ramen för Arktiska rådet, men också

inom bl.a. Internationella sjöfartsorganisationen, FN:s miljöprogram, FN-konventionen för biologisk mångfald, FN:s havsrättskonvention och inom klimatkonventionens förhandlingar inför FN:s klimatkonferens i Köpenhamn i december 2009. Agerandet bör ske på ett sådant sätt att Sveriges roll som arktisk stat stärks.

Utskottets ställningstagande

Arktis har en unik natur och är känsligt för miljöpåverkan. Den arktiska naturen påverkas av utsläpp som kommer från områden långt borta. Området drabbas hårt av pågående klimatförändringar. Klimatförändringarna i Arktis är dock inte bara ett hot mot den arktiska miljön och invånarna i Arktis, utan medför också globala konsekvenser.

Skälen till att Arktis måste skyddas är flera, bl.a. för att bromsa den globala uppvärmningen, förhindra skadliga utsläpp, skydda utrotningshotade arter och värna urfolks traditionella livsstil.

År 2004 presenterades ACIA-rapporten (Arctic Climate Impact Assessment) med budskapet att temperaturen i Arktis har ökat dubbelt så snabbt som i resten av världen. Glaciärer och havsis smälter i större omfattning än tidigare. Växt- och djurliv samt de människor som lever i Arktis är redan påverkade. Klimatförändringarna ger ökade möjligheter för transporter och exploatering av naturresurser, vilket kan påverka den arktiska naturen. I dag konstaterar flera forskare att situationen är värre än vad man trodde för några år sedan. Temperaturhöjningen går fortare än väntat. Tre år i rad har avsmältningen av havsisen i den arktiska bassängen nått rekordhög nivåer, nästan en halvering av utbredningen på sensommaren.

Utskottet vill framhålla att isavsmältningen öppnar nya möjligheter för transport, mineralutvinning och annan näringsverksamhet som i förlängningen kan ha konsekvenser för internationell stabilitet och för europeiska säkerhetsintressen. EU har ett ansvar för att motverka att situationer uppstår där Arktis kan bli ett säkerhetspolitiskt spänningsområde.

Som framgått ovan av faktapromemoria 2008/09:127 uppmärksammas inte i meddelandet de folkrättsliga realiteter som innebär att de fem arktiska strandstaterna runt Norra Ishavet har legitima rättigheter och skyldigheter i det arktiska havsområdet. Det finns åtta arktiska stater, varav fem är strandstater runt Norra Ishavet. En stor del av Arktis består av havsområden och havsbottenområden över vilka dessa fem strandstater har funktionell jurisdiktion som i många fall konkurrerar eller kan komma att konkurrera med icke-strandstaters legitima intressen. I dessa stater (Ryssland, USA, Kanada, Norge och Danmark, via Grönland) pågår arbete för att utrona hur långt ut respektive stats kontinentalsöcklar sträcker sig. I dessa ark-

tiska staters strävan att säkra rättigheter över transportleder, olja, gas och övriga naturresurser finns förhållanden som är värda att beakta i ett EU-sammanhang.

Utskottet välkomnar kommissionens beslut att söka permanent observatörsstatus i Arktiska rådet. Arktiska rådet är ett forum för samråd och samarbete mellan regeringarna i de arktiska länderna (de fem nordiska länderna samt Kanada, Ryssland och USA), samt representanter för sex organisationer för urfolk i Arktis. Rådet har även sex observatörländer, och flera länder och organisationer har ansökt om observatörsstatus, bl.a. EU-kommissionen och Kina. Arbetet är organiserat i sex fasta arbetsgrupper och en stor del av samarbetet berör miljöskydd och klimatfrågor.

Arktiska rådet kommer de kommande åren att ägna särskild uppmärksamhet åt förändringarna i is, snö, permafrost och vattencirkulation i Arktis, och konsekvenserna lokalt och globalt. Utrikesministrarna fattade också beslut vid ministermötet 2009 att tillsätta en särskild arbetsgrupp för att uppmärksamma hur bl.a. metangas, troposfäriskt ozon och sotpartiklar i atomsfären accelererar växthuseffekten, och vilka åtgärder som kan vidtas för att hindra detta. Arktiska rådet arbetar även för att förbättra koordineringen av miljöövervakningssystem i Arktis, vilket kan förbättra möjligheten att göra prognoser för framtida klimatförändringar. Danmark är ordförande i Arktiska rådet 2009–2011, därefter tar Sverige över ordförandeskapet. För att samordna det nordiska arbetet med arktiska frågor har Nordiska ministerrådet utarbetat en nordisk strategi för klimat och miljögifter i Arktis som gäller till 2012.

Utskottet välkomnar den svenska regeringens arbete med att hävda behovet av ordentliga miljökonsekvensbeskrivningar och ekologiska hänsyn vid all aktivitet i Arktis. Den arktiska miljön är särskilt känslig för förändringar och påverkan. Regeringen har bl.a. i Arktiska rådet verkat för en samsyn mellan berörda parter om hur vi bäst kan bevara och skydda miljön i Arktis mot all slags skadlig påverkan, inte bara klimatförändringar.

Utskottet instämmer i regeringens syn på vikten av förbättrad övervakning och observation av förändringar i Arktis och uttalar sitt stöd för aktiv medverkan av EU i det fortsatta arbetet med "Sustaining Arctic Observing Networks" (SAON).

Genom EU driver Sverige också på för etableringen av ett internationellt ramverk, i anslutning till havsrättskonventionen, för åtgärder för att bevara och skydda den marinbiologiska mångfalden i djuphaven utanför nationell jurisdiktion, inklusive etablering av marina skyddade områden. Möjligheterna till ett samfällt agerande i Arktis ökar om alla stater, inklusive USA, ratificerar havsrättskonventionen.

I december 2007 antog Europeiska rådet en maritim strategi för EU med en åtföljande handlingsplan. I EU:s "blå bok" framhålls att marina reservat är en åtgärd för att bevara och skydda marin biodiversitet. Kommissionen

avser att före slutet av 2009 presentera en strategi för etablering av marina skyddade områden i världshaven. Arbetet omfattar, enligt vad utskottet kunnat inhämta, även havsområden i Arktis.

Antarktisfördragets parter, däribland Sverige, antog 1991 ett miljöskyddsprotokoll enligt vilket utvinning av naturtillgångar förbjuds i minst 50 år framåt. De folkrättsliga förhållandena är olika i Arktis och Antarktis eftersom Antarktis är en landmassa omgiven av hav och Arktis är ett hav omgivet av land. Dock finns lärdomar som kan dras från arbetet med Antarktisfördragets miljöprotokoll i övervägandet av åtgärder för att skydda och bevara miljön i Arktis från skadlig exploatering.

I likhet med regeringen noterar utskottet att meddelandet inte tar ett helhetsgrepp på frågor om Arktis. Främst behandlas i meddelandet förhållandena som rör havsområdena. De arktiska landområdena ges en marginell behandling. Utskottet anser att meddelandet kunde ha varit mer konkret avseende t.ex. naturskydd av landområden och bevarandet av biologisk mångfald.

Utskottet noterar också frånvaron av en uttömmande beskrivning av det utvecklade regionala samarbetet mellan län och provinser, parlament och icke-statliga organ och mellan andra aktörer i Arktis. Meddelandet hade också kunnat lyfta fram dels samarbetet mellan urbefolkningar i Arktis, dels det omfattande akademiska forskningssamarbete som sedan länge pågår i regionen.

Utskottet menar också att avsnittet om fossila bränslen tydligare kunde ha framhållit att ökad utvinning av olja och gas i Arktis leder till ökade utsläpp av växthusgaser som påskyndar de globala klimatförändringarna. Avsnittet om transporter kunde ha innehållit referenser till att ökade utsläpp av luftföroreningar förvärrar klimatförändringarna. Det är också utskottets mening att meddelandet kunde ha klargjort att orsakerna till den snabba försämringen av Arktis miljö ofta står att finna utanför Arktis.

Sammanfattningsvis kan utskottet, i likhet med regeringen, stödja kommissionens ansträngningar att utforma en sammanhållen Arktispolitik för EU. Kommissionens meddelande kan mot den bakgrunden välkomnas som ett första steg. De strategiska mål som anges i meddelandet är bra och torde kunna finna ett brett stöd bland samtliga EU:s medlemsstater.

Reservation

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstagande har föranlett följande reservation.

EU och Arktis – motiveringen (v, mp)

av Hans Linde (v) och Max Andersson (mp).

Ställningstagande

Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet anser att majoriteten i sin granskning av kommissionens meddelande inte tydligt uppmärksammat de stora klimatmässiga risker som följer av prospektering och utvinning av fossila bränslen i Arktis. Uppskattningar visar att 20–25 % av världens oupptäckta reserver av olja och fossil gas kan finnas i Arktis.

Miljöpartiet och Vänsterpartiet tar avstånd från kommissionens positiva hållning till prospektering och utvinning av de stora outnyttjade kolvätereserver som Arktis innehåller.

Effekterna av klimatförändringen är mycket tydliga i Arktis. De senaste decennierna har nästan hälften av Nordpolens vinteris försvunnit, en yta som är sex gånger så stor som Sveriges. Därför räcker det inte att hävda – som kommissionen gör – att ”[s]tödet för utvinning av arktiska kolväteresurser bör tillhandahållas på ett sätt som till fullo respekterar stränga miljönormer och beaktar att Arktis är ett synnerligen sårbart område”.

Inom några få år kan Arktis vara isfritt på sommaren, och de högre temperaturerna gör det möjligt att prospektera och utvinna de fossila bränslen som finns i regionen. Vi ser redan nu hur länder som Ryssland, Kanada, Norge och Danmark gör anspråk på dessa resurser. Vi ser också hur de multinationella oljebolagen tävlar om koncessioner samt hur exploateringsfartygen och oljeriggarna flyttas allt längre norrut i takt med att iskanten förflyttas.

Miljöpartiet och Vänsterpartiet menar att det inte går att blunda för att Sverige har en unik position att påverka utvecklingen, särskilt som Sverige är ordförande för EU nu när kommissionens meddelande diskuteras mellan medlemsstaterna. Miljöpartiet och Vänsterpartiet anser att Sverige måste agera kraftfullt för att det internationella samfundet snarast ska utveckla och anta en konvention som ger Arktis skydd mot exploatering och militarisering under minst 100 år. Ett sådant instrument kan utformas på olika sätt men bör fylla samma funktioner som det avtal som i dag fredar Antarktis mot exploatering. I väntan på att ett sådant avtal ska kunna bli verklighet bör Sverige omgående föreslå ett omedelbart moratorium mot ökad exploatering i Arktis tills ett effektivt avtal har kunnat säkras.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Kommissionens meddelande till Europaparlamentet och rådet om Europeiska unionen och Arktis, KOM(2008) 763.

I meddelandet redovisas EU:s förhållande till, betydelse för och intressen i Arktis. Meddelandet innehåller förslag till strategiska mål för politikområden där EU:s agerande har betydelse för utvecklingen i Arktis eller där utvecklingen i Arktis har betydelse för EU samt förslag till närmare 50 enskilda åtgärder.